

ĐẢNG ỦNG HỘ THÀNH LẬP BẢO TÀNG ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP

Trong một cuộc trả lời phỏng vấn phóng viên Thanh Huyền (Báo Đất Việt) đăng ngày 21/10/2013, TS. Nguyễn Văn Cường, Giám đốc Bảo tàng Lịch sử Quốc gia bày tỏ những suy nghĩ của mình về những phương án xây dựng Bảo tàng Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Dưới đây, Ban biên tập xin đăng lại nguyên văn bài phỏng vấn.*

Bốn phương án:

Phóng viên: Hội Cựu chiến binh Việt Nam vừa đề nghị Mặt trận Tổ quốc kiến nghị với Đảng và Nhà nước sớm quy hoạch ngôi nhà số 30 Hoàng Diệu, Hà Nội, làm Bảo tàng Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Là người làm công tác quản lý Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, quan điểm của ông như thế nào trước đề xuất này?

TS. Nguyễn Văn Cường: Tôi cho rằng nguyện vọng, đề xuất này hoàn toàn xứng đáng. Bởi vì:

- Thứ nhất, bảo tàng sẽ không chỉ là nơi lưu lại những kỷ niệm của riêng Đại tướng mà còn là biểu tượng của lịch sử và con người Việt Nam trong thời kỳ đấu tranh giải phóng dân tộc, thời kỳ kháng chiến.

- Thứ hai, vai trò của Đại tướng vô cùng to lớn trong việc góp phần thúc đẩy, chuyển hướng lịch sử đến những thành quả tốt đẹp nhất, đỉnh cao là chiến thắng quân xâm lược, giành độc lập cho dân tộc.

Tất nhiên, để có thành quả như vậy, chúng ta còn có cả một bộ máy lãnh đạo của Đảng, Nhà nước, Chính phủ và trong đó, Bác Hồ là người lãnh đạo chủ chốt.

Cho nên việc tôn vinh Đại tướng là chuyện cần làm. Vì trước đây, lúc Cụ vẫn còn sống đã tôn tại sự tôn vinh từ trong tâm thức của người Việt Nam cũng như thế giới. Không những thế, Cụ còn là một trong những danh nhân kiệt xuất về mặt quân sự và về mặt văn hóa cũng được đánh giá rất cao ở Việt Nam và trên thế giới.

* Phóng viên Thanh Huyền, Báo Đất Việt

Phóng viên: Mong muốn xây dựng bảo tàng Đại tướng trước đây cũng đã nhận được rất nhiều sự quan tâm, Trung tướng Phạm Hồng Cư cũng đã từng rất tâm đắc với vấn đề này, nhưng trải qua thời gian vẫn chưa thực hiện được, theo ông khó khăn trong việc thành lập bảo tàng nằm ở đâu? Ngoài việc xây dựng bảo tàng, còn có thể triển khai những hình thức nào nữa không?

TS. Nguyễn Văn Cường: Đúng là làm một bảo tàng danh nhân sẽ mất nhiều thời gian, tiêu chuẩn để có thể đạt được, vì đây đều là những bảo tàng mang tầm quốc gia, chúng ta cũng phải mất nhiều năm mới xây dựng được Bảo tàng Hồ Chí Minh. Nhưng hiện tại chúng ta có nhiều cách làm:

- Một là, nhìn lại trước đây, nhiều lãnh tụ, lãnh đạo khác như cụ Trường Chinh, cụ Phạm Văn Đồng, cụ Nguyễn Văn Linh, cụ Lê Duẩn đều có hệ thống lưu giữ lại bằng các nhà lưu niệm.

Nhà lưu niệm có nhiều lợi thế, chúng ta sẽ giữ được ngôi nhà, gắn bó với nhân vật lịch sử, trở thành một điểm lưu niệm và di tích trong đó trưng bày những tư liệu, hình ảnh, hiện vật liên quan đến cuộc đời của nhân vật ấy.

Như vậy nó vẫn là cái điểm mang tính chất là bảo tàng, nhưng không tồn tại dưới hình thức bảo tàng. Mặt khác, chúng ta cũng phải xem đến khía cạnh, nếu nhà của Đại tướng biến thành bảo tàng trên lô đất đó, thì sẽ phải phá hủy toàn bộ ngôi nhà hoặc là cải tạo rất là nhiều, thì mới đạt tiêu chuẩn của bảo tàng. Như vậy, chúng ta được về mặt quy mô, hiện đại nhưng lại mất đi căn nhà của Đại tướng.

- Hai là, chúng ta hoàn toàn có thể xây được một Bảo tàng mới của Đại tướng ở một vị trí khác, không nhất thiết phải là nhà số 30 Hoàng Diệu, cũng là một giải pháp.

- Ba là, quê hương Lệ Thủy (Quảng Bình) của ông hoàn toàn có thể xây dựng các nhà lưu niệm, nơi ông học, nơi ông sinh ra, nơi ông yên nghỉ về lâu dài cũng sẽ thành di tích, đây là những thứ gắn với Đại tướng mà nó sống mãi để những thế hệ mai sau có điểm đến, được sống trong với ký ức với Đại tướng, được trân trọng.

- Bốn là, Đại tướng sẽ được đặt một phòng trưng bày trong hệ thống Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam đang chuẩn bị xây dựng mới lại.

Chúng ta có nhiều cách làm nhưng chọn cách nào hợp lý nhất được lòng dân nhất thì làm, sao cho xứng với tầm ảnh hưởng, sự đóng góp của Đại tướng thì làm.

Theo tôi nên duy trì cả hình thức di tích nhà lưu niệm và trưng bày Bảo tàng.

Phóng viên: Nếu chỉ là một phòng trưng bày trong một Bảo tàng chung có thể hiện được hết chân dung một danh nhân kiệt xuất không, thưa ông? Trong khi cho đến hiện nay đề xuất của chúng ta là quy hoạch ngôi nhà 30 Hoàng Diệu thành Bảo tàng của Đại tướng?

TS. Nguyễn Văn Cường: Hiện nay, trên thế giới, ở một số nước có những bảo tàng, nhà lưu niệm cho các danh nhân, nhưng cũng có những nước không làm nhà lưu niệm riêng mà làm chung, dù là hình thức nào thì cũng đáng trân trọng cả.

Như Bảo tàng Lịch sử Quân sự Pháp hiện nay họ cũng trưng bày bên trong giống như là một bảo tàng riêng của ông Charles De Gaulle, không còn diện tích bên trên họ đào xuống bên dưới để xây dựng một hệ thống khu trưng bày hiện vật rất ý nghĩa.

Hay có nơi họ lưu giữ linh cữu của Napoleon Bonaparte, thành một điểm người ta đến thăm viếng, quan trọng là cách làm của mình. Theo tôi, không gian trưng bày bảo tàng không nhất thiết phải là nhà số 30 Hoàng Diệu, chúng ta có thể chuyển ra nhiều nơi khác.

Vì nơi đây cũng là một điểm quan trọng, sau chiến dịch Điện Biên Phủ, Đại tướng ở đây lâu nhất, với lại nó gắn với việc chỉ đạo đấu tranh tổng tư lệnh thống nhất miền Nam, cả một giai đoạn rất dài, những đóng góp của Đại tướng gắn liền với nhân dân, dân tộc, nên chúng ta cần phải giữ gìn, trân trọng.

Cũng giống như địa danh Mường Phăng (Điện Biên) gắn với nơi chỉ huy của Đại tướng nên chúng ta vẫn tôn tạo, gìn giữ.

Để hình thành được một Bảo tàng mang tầm quốc gia chúng ta cần phải làm rất nhiều việc, hệ thống hóa các tài liệu, tư liệu, hiện vật gắn với cuộc đời Đại tướng và hoàn cảnh của từng giai đoạn lịch sử dân tộc, trong bối cảnh gia đình, bạn bè trong nước và quốc tế, như vậy mới có đủ điều kiện làm một nhà Bảo tàng tái hiện chân dung của Cụ.

Rất quan trọng trong xã hội này:

Phóng viên: Theo GS.TS. Nguyễn Văn Huy, nguyên Giám đốc Viện Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam cho biết để thành lập Bảo tàng Võ Nguyên Giáp thì không như quy trình thông thường, nó phải là một chủ trương của Bộ Chính trị, nhiều thủ tục khác. Quan điểm của ông như thế nào?

TS. Nguyễn Văn Cường: Tôi nghĩ về phía chủ trương của Đảng và nhà nước cũng sẽ ủng hộ, vì nguyện vọng của nhân dân là chính đáng. Còn khó khăn hay không thì chỉ ở khâu tổ chức thực hiện, sưu tập những tư liệu, tài liệu, cải tạo, sửa chữa, bảo quản nhà lưu niệm, Bảo tàng. Đây là cái cần tập trung nhiều thời gian, con người, sức lực nhất, khi đó công tác trưng bày mới đảm bảo.

Nhưng dù có khó khăn chúng ta hoàn toàn có thể làm được nếu có kế hoạch cụ thể. Hiện nay, khi chưa có Bảo tàng của Đại tướng thì những bảo tàng khác như Bảo tàng Lịch sử Quốc gia cũng đã có những kỷ vật của Cụ, Bảo tàng Hồ Chí Minh, Bảo tàng Quân đội cũng đã đều có bóng hình của Cụ gắn liền với các sự kiện lịch sử của dân tộc, có nghĩa đi đến đâu chúng ta cũng có thể nhìn thấy Đại tướng.

Phóng viên: Có nhiều ý kiến cho rằng Bảo tàng của Đại tướng nên được quy hoạch trong nội thành Hà Nội, thủ đô của đất nước, để triệu người con đất Việt khi hội tụ về đây, có thể đến thăm và sống với những thời khắc lịch sử gắn với Đại tướng?

TS. Nguyễn Văn Cường: Đúng là nên quy hoạch trong nội thành Hà Nội vì những công trình mang tính chất văn hóa, được lòng dân thì phải tạo điều kiện để dân được đến, được thăm, được bày tỏ và cả du khách nước ngoài.

Bởi vì sao, vì sự quan tâm, tiếc thương nó không dừng lại trong sự kiện Quốc tang vừa rồi, mà nó còn mãi và sẽ ngày càng mãnh liệt hơn, thôi thúc con người ta hơn nhớ đến những kỷ vật của Đại tướng để lại.

Tôi vẫn còn nhớ, khi trả lời phỏng vấn của một phóng viên quốc tế, cụ đã từng nói nếu như không có chiến tranh, thì cụ sẽ mãi là một thầy giáo dạy sử.

Và thiết nghĩ, sau Cụ Hồ thì chỉ còn Cụ Giáp nhận được sự tiếc thương của cả dân tộc, vẫn biết quy luật sinh - tử là lẽ tất nhiên nhưng dân không muốn coi là đó là sự tất nhiên. Sự ra đi của Đại tướng là nỗi đau của toàn dân tộc chứ không của riêng bất kỳ ai.

Phóng viên: Việc nhân dân muốn xây dựng bảo tàng, nhà lưu niệm, những tuyến đường mang tên Đại tướng để thể hiện lòng tôn kính đối với người hi sinh cả cuộc đời cho sự nghiệp đấu tranh giành độc lập cho dân tộc. Chúng ta nên làm gì ngay lúc này, thưa ông?

TS. Nguyễn Văn Cường: Lâu dài thì nước ta có danh nhân Trần Quốc Tuấn là một nhân thân trở thành một vị thánh trong lòng dân và Đại tướng bây giờ cũng vậy, Cụ như một vị thần thậm chí còn hơn thế. Cho nên việc xây dựng bảo tàng, nhà lưu niệm, tất cả đều là tài sản chung của nhân dân ta luôn được trân trọng, nâng niu, trải nghiệm và khám phá về thời kỳ lịch sử.

Ngẫm lại thì người dân và dân tộc công bằng lắm, những ai đức độ, có công lao vì dân vì nước thì dân sẽ tôn vinh hết lòng, từ người già đến trẻ em, những người thế hệ sau không hiểu lịch sử nhưng vẫn được truyền cảm lại.

Từ đó, hướng con người sống tốt hơn, góp sức phát triển đất nước, để xứng đáng với những công lao của Bác Hồ, Cụ Giáp đã từng hi sinh, nhất là trong xã hội này.

THE PARTY TO FAVOUR THE PROPOSAL OF THE MUSEUM FOR COMMEMORATING GENERAL VÕ NGUYÊN GIÁP

Thanh Huyền

In this interview, answering the questions on the construction project of museum of General Võ Nguyên Giáp, Dr. Nguyễn Văn Cường, Director of the Vietnam National Museum of History, thinks that building a museum for commemorating General Võ Nguyên Giáp is very appreciated and necessary, for his considerable contributions to the revolutionary process and resistance wars against colonists. However, how the museum should be built and operated needs to be noticed. According to him, the museum could be done by using the house of General Võ Nguyên Giáp as exhibition, or we would build a new museum in other location. On the other hands, General Võ Nguyên Giáp will be commemorated in a specific room in the Vietnam Military History Museum, which is going to be built. Dr. Nguyễn Văn Cường also thinks that the museum is very important for the society, especially for young generations, who are the future owners of the country.